

การเข้าถึงธรรมะ

การเข้าถึงธรรมะก็คือ การเข้าไปรู้สัจธรรมของชีวิต สัจธรรมก็คือความจริงของชีวิตนั้น เป็นสิ่งที่มีอยู่เองในทุกชีวิตทุกรูปทุกนาม ใครจะรู้หรือไม่ พระพุทธเจ้าจะอุบัติหรือไม่ก็ตาม สัจธรรมนั้นก็ปรากฏอยู่แล้ว สิ่งนั้นก็คือกายกับจิต กายเป็นรูปธรรม จิตเป็นนามธรรม ทั้งกายและจิตเป็นสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (ไม่เที่ยง) การเปลี่ยนแปลงของกายเราจะเห็นได้ง่าย เช่นมีการเคลื่อนไหว มีการเจริญเติบโตจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ เป็นคนแก่ แต่การเปลี่ยนแปลงของจิตซึ่งเป็นนามธรรมนั้นมีความสลับซับซ้อน และละเอียดลึกซึ้ง เพราะจิตคือธรรมชาติที่รู้อารมณ์ ต่างกับกาย คือกายรู้อารมณ์ไม่ได้ จิตรู้อารมณ์สารพัด อารมณ์เหล่านี้มีทั้งอารมณ์ที่ดีบ้าง อารมณ์ที่ไม่ดีบ้าง เกิดขึ้นทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ แล้วจิตก็ปรุงแต่งอารมณ์นั้นเป็นกุศลบ้าง อุกุศลบ้าง การเข้าถึงธรรมะ จึงเป็นการเข้าถึงเหตุที่จะนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดกุศลขึ้นในจิตใจ และหลีกเลี่ยงอกุศลไม่ให้เกิดขึ้น หรือให้เบาบางลง แต่คนส่วนใหญ่ยังละเลย ไม่สนใจเข้าหาธรรมะ ปลดปล่อยจิตให้ไหลไปตามกระแสโลก แข่งขันกันแสวงหาวัตถุที่จะมาบำรุงบำเรอกิเลส เพราะวัตถุกามและกิเลสกามเป็นสิ่งที่น่าใคร่น่ายินดีทั้งสิ้น เช่นใครๆก็ชอบรูปสวย ชอบฟังเสียงไพเราะ อยากได้กลิ่นหอมๆ อาหารอร่อยๆ และสัมผัสทางกายที่ดี การแสวงหาออกไปทำให้ลืมนึกถึงความเป็นจริงของชีวิต

ความเป็นจริงคืออะไร ความจริงก็คือทุกชีวิตที่เกิดมาต้องมีแก่ มีเจ็บ มีตาย แก่ก็เป็นทุกข์ (เช่น ปวดเมื่อย เข้าไม้ดี หูตาไม่เหมือนเดิม) และแล้วทุกชีวิตที่เกิดมาถึงวันหนึ่งก็ต้องตาย การเกิด การแก่ และการตาย เหล่านี้เป็นความทุกข์ที่เรียกสภาวะทุกข์ นอกจากนี้ยังมีปณิกทุกข์ คือความโศก ความร่ำไรรำพัน ความไม่สบายกาย ความไม่สบายใจ ความคับแค้นใจ ความประสพกับสิ่งไม่เป็นที่รักที่พอใจ ความพลัดพรากจากสิ่งที่เป็นที่รักที่พอใจ ปราศณาสังขไม่ได้สิ่งนั้นก็

เราจะเห็นว่าทั้งหมดนี้เป็นสัจธรรมที่ทุกคนเกิดมาต้องตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เดียวกันหมด ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐี นักการเมือง คนยากจน ซึ่งในที่สุดคือความตาย ที่ทุกคนหนีไม่พ้น เมื่อตายไปแล้วก็ต้องไปเกิดอีก ถ้าเรายังไม่สิ้นกิเลส เกิดแล้วตาย ตายแล้วเกิด ผู้ที่ทำกุศลไว้ก็ไปเกิดในอบายภูมิ ได้รับความทุกข์ทรมานต่างๆ ผู้ที่สร้างบุญกุศลไว้ก็มาเกิดในสุคติภูมิ เป็นมนุษย์ เทวดา

ดังนั้นถ้าเราได้พิจารณาถึงสัจธรรมเหล่านี้แล้ว เราไม่ควรตั้งอยู่ในความประมาท ซึ่งในบทสวด “อภิณหปัจเจกขณะ” (ธรรมะที่ให้พิจารณาเนืองๆทุกวัน) ได้กล่าวไว้ชัดเจนว่า เรามีความแก่เป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความแก่ไปไม่ได้ ⇨ จะได้ไม่มัวเมาในวัย เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความเจ็บไข้ไปไม่ได้ ⇨ จะได้ไม่มัวเมาในความไม่มีโรค

เรามีความตายเป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความตายไปไม่ได้ ⇔ จะได้ไม่มัวเมาในชีวิต

เรามีความพลัดพรากจากของรักของชอบใจ

เรามีกรรมเป็นของของตน

เราเป็นทายาทผู้รับผลแห่งกรรม

เราเป็นผู้เกิดมาแต่กรรม

เราเป็นเผ่าพันธุ์แห่งกรรม

เรามีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย

เราทำกรรมอันใดไว้ เป็นบุญหรือบาป เราจะได้รับผลของกรรมนั้น

เมื่อพิจารณาเป็นอย่างนี้ เราจะได้เร่งทำกุศล ละเว้นจากบาปอกุศลเพราะการมีชีวิตอยู่ในชาตินี้ เรามีเวลาไม่นาน บางคนตายตั้งแต่ยังเด็ก บางคนตายตอนหนุ่มสาว บางคนตายตอนอายุมาก และการตายเป็นสิ่งที่ไม่มีใครรู้ล่วงหน้าได้ว่าเราจะตายด้วยอะไร (อุบัติเหตุ, ภัยธรรมชาติ, โรคภัย, หมาเคี้ยว) ตายเมื่อไร ตายที่ไหน และตายแล้วจะไปเกิดภพภูมิไหน สิ่งที่จะเป็นสมบัติติดตัวเราไปก็มีแต่บุญ และบาป ซึ่งเป็นนามธรรมที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ บุญ บาปต่างกันคือ บุญ เป็นสภาวะอย่างหนึ่งที่มีลักษณะไม่มีโทษ ให้ผลเป็นความสุข บาป เป็นสภาวะอย่างหนึ่งที่มีลักษณะเป็นไปพร้อมด้วยโทษ ให้ผลเป็นความทุกข์

เมื่อเปรียบเทียบผลของบุญกับผลของบาป คนจะกลัวบาปมากกว่าบุญ แต่เราจะเห็นว่าคนส่วนใหญ่ยังกล้าทำบาป ยังสนใจทำบุญกันน้อย ซึ่งที่ประชุมชาวพุทธนานาชาติ วันที่ 10 - 11 พฤษภาคม 2549 ได้สรุปว่าปัญหาที่พบคือชาวพุทธไม่เข้าใจคำสอน (ทั่วโลก รวมทั้งไทย) จากข้อมูลการสำรวจของศูนย์วิจัยกรุงเทพโพลล์ที่เผยแพร่โดยสถาบันวิจัยประชากร และสังคม ร่วมกับ สสส. (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ) ที่ทำการสำรวจคนไทยกับการทำบุญในคนกรุงเทพฯ เมื่อปี 2548 พบว่า

54 % หรือกว่าครึ่งไม่เคยทำบุญ ไม่เต็มใจทำบุญ หรือเคยทำบุญเพราะเกรงใจ และกลัวเสียหน้า

37 % ทำบุญนานๆ ครั้ง

7 % ทำบุญค่อนข้างบ่อย

2 % ทำบุญเป็นประจำ

อันดับ 1 = ตักบาตร
อันดับ 2 = สวดมนต์
อันดับ 3 = ฟังเทศน์

ขอกล่าวถึงบุญกิริยาวัตถุ 10 หรือเหตุให้เกิดบุญกุศล ในแง่ที่ว่าเราจะปรุงแต่งกุศล ในแต่ละข้อให้มีคุณค่ามากขึ้นอย่างไร

1. ทานมัย

- ให้ความสำคัญกับเจตนาใน 3 กาล และระลึกถึงบ่อยๆ
- วัตถุทานต้องปราณีต
- ให้อด้วยความเต็มใจ เคารพผู้รับ (โดยเฉพาะผู้มีศีล)
- ให้อแล้วอย่าให้อกุศลแทรก ไม่หวังผลตอบแทน ไม่อวดในทาน
- ไม่กระทบตนเอง และผู้อื่น (ตามฐานะ)

2. ปัตติทานมัย = การให้ส่วนบุญแก่คนอื่น

- การกรวดน้ำ จิตขณะนั้นต้องเป็นมหากุศล

3. ปัตตานุโมทนามัย (น้อมจิตยินดีต่อความดีของผู้อื่น)

4. ศีลมัย (เจตนาที่ตั้งใจงดเว้นบาป ก็เป็นบุญ)

- หมั่นหาโอกาสรักษาศีล 5, ศีล 8, บวชเนกขัมมะ

5. อปจายนมัย (อ่อนน้อมถ่อมตน)

- ต่อผู้มีคุณวุฒิ (ศีลสูงกว่าตน) วิทยวุฒิ ชาติวุฒิ

6. ไวยยาวัจจมัย ช่วยเหลือกิจการงานอันเป็นกุศล โดยเฉพาะกิจของสงฆ์

7. รัชมัตถสวนมัย

- หาโอกาสฟัง อ่าน เล่าเรียนในคำสอนธรรมะ

8. รัชมัทสนามัย ต้องเป็นธรรมะของพระพุทธเจ้า (ซึ่งต้องศึกษาเล่าเรียน)

9. ภาวนามัย

- สมณะภาวนา
- วิปัสสนาภาวนา

10. ทิฏฐชูกรรมะ (ทำความเห็นให้ถูกต้อง)

สิ่งสำคัญในบุญกิริยาวัตถุ 10 หรือเหตุแห่งการทำบุญในประเด็นรวมๆ ซึ่งผู้ที่เข้าถึงธรรมะควรจะให้ความสนใจ คือ

1. ต้องพยายามทำทุกข้อตามโอกาส (ข้อไหนไม่เคยทำก็ทำเสีย)
2. ทำอย่างบัณฑิต คือต้องปรุงแต่งกุศลให้มีคุณค่ามีกำลังมากขึ้นเช่นทาน ต้องเป็นวัตถุทานที่ปราณีต ให้อด้วยความเคารพ เต็มใจ ไม่อวดในทาน ให้อแล้วไม่เดือดร้อน เป็นทานบารมี
 - ให้เป็นญาณสัมปยุตต์
 - ทำแล้วไม่ให้อกุศลแทรก
 - ตั้งเจตนา 3 กาลให้ดี
 - เข้าถึงทานบารมี

3. การทำกุศลข้อ 1 – 9 ต้องมีทิฏฐุกรรม คือข้อ 10 รองรับข้อ 1 – 9 ทิฏฐุกรรม คือการทำความเห็นให้ตรง เป็นเรื่องของปัญญา ซึ่งสงเคราะห์เข้าในทาน ศีล ภาวนาได้ทุกข้อ เพราะคนจะให้ทานหรือรักษาศีลเป็นต้นก็ต้องมีความเห็นตรง (ทิฏฐุกรรม) คือมีความเห็นถูกต้องเสียก่อน เช่นเห็นว่าทานที่ให้แล้วมีผลเป็นต้นจึงจะทำบุญข้อนั้นๆ ได้ บุญกิริยาวัตถุข้อนี้จึงสำคัญมากด้วยเหตุผลว่า เมื่อบุคคลกระทำบุญอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว บุญนั้นจะมีผลมากมีผลไพบูลย์ก็เพราะมีความเห็นตรงนั่นเอง

4. ให้ระลึกถึงกุศลที่ทำแล้วบ่อยๆ เพราะเมื่อคิดถึงกุศล จิตก็เป็นกุศลอีก เป็นอาจิณกรรม เวลาใกล้ตายอารมณ์ของกุศลได้มาปรากฏ เปิดทางให้กุศลที่ทำแล้วได้ส่งผลไปเกิดในภพภูมิที่ดี

ถ้าเราจะมาพิจารณาถึงเหตุผลว่าทำไมคนจึงทำบุญกันน้อย เราต้องหิบเหตุแห่งการทำบุญ 5 ข้อมาเป็นตัวตั้ง

1. เคยสะสมบุญไว้ในชาติปางก่อน
2. เกิดในประเทศที่สมควร
3. ได้พบกับสัตตบุรุษ
4. ได้ฟังธรรมของสัตตบุรุษ
5. ตั้งตนในทางที่ถูก มีศรัทธา มีสัมมาทิฐิ (ปัญญา)

จะไม่ขออธิบายถึงข้อเคยสะสมบุญในชาติปางก่อน เพราะเป็นเหตุไกล แต่จากข้อ 2 ที่ว่าการเกิดในประเทศสมควรทำให้มีโอกาสทำกุศล ประเทศไทยเราเป็นเมืองพุทธจึงเป็นเหตุเสริมได้ ข้อ 3, 4 เรามีข้อจำกัดที่ว่าสัตตบุรุษที่จะแสดงธรรมให้ชาวพุทธเข้าใจคำสอนได้มีน้อย อันเป็นอุปสรรคต่อการทำให้คนเข้าถึงธรรมะกันน้อยในปัจจุบัน แต่ถ้าผู้ใดได้สนใจศึกษาให้เข้าใจแล้ว ก็willเกิดศรัทธา เกิดสัมมาทิฐิ (ข้อ 5) คนที่ได้ฟังพระธรรมของสัตตบุรุษ ต้องมีศรัทธา (อาจมีก่อนฟัง หรือฟังแล้วก็มิแล้วแต่) แต่การพูดธรรมะเป็นเรื่องยาก (คนมีหลายแบบ) ท่านบอกว่าศรัทธาเป็นเครื่องปลื้มใจของสรรพสัตว์ในโลก เพราะเป็นเหตุให้บุคคลนั้นได้รับรัตนะอันยิ่งใหญ่ นั่นก็นำไปสู่การสร้างกุศล อย่าลืมว่าชีวิตเรามีเวลาจำกัด ชาตินี้เราโชคดีที่ได้เกิดเป็นมนุษย์ได้เกิดในประเทศที่มีพุทธศาสนา มีหลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เข้าไปเรียนรู้ และปฏิบัติ เราต้องรีบชวนขยายจะได้เป็นเหตุให้สร้างกุศลได้มาก แล้วเราจะได้รับผลคือมีความสุขมากขึ้น เพราะไม่ต้องกลัวบาปกรรม แม้จะตาย (จุด) จากภพนี้ไปแล้วจะต้องเกิด(ปฏิสนธิ) อีกในภพต่อไปเป็นที่หวังได้ว่าจะเกิดในภพที่ดี แล้วกุศลที่ให้ผลในปวัตติกาลก็จะช่วยให้ชีวิตได้รับอรรถที่น่ายินดี

สุดท้ายที่ขอฝาก

1. ธรรมะเป็นของดี เป็นของทันสมัย ของที่จำเป็นสำหรับชีวิต ผู้ที่เข้าถึงธรรมะจะอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ ไม่เพ้อเจ้อ, ไม่ฟุ้งซ่าน เมื่อได้ประสบกับอารมณ์ไม่ดี รู้ว่าเป็นอกุศลวิบาก จะมีความอดทน อดกลั้น มีสติ เมื่อได้ประสบกับอารมณ์ที่ดี จะประคองใจไม่ให้หลงระเริง นั่นคือจะเป็นผู้มีจิตใจไม่หวั่นไหวกับสิ่งไม่เป็นสาระ

2. เราเป็นคนไทย โชคดีที่เป็นเมืองพุทธ มีธรรมะที่เป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เรียนให้ศึกษา และปฏิบัติ คนในหลายประเทศไม่มีโอกาสเช่นเรา ฉะนั้นอย่าใกล้เกลือกินด่าง เพราะชาวต่างประเทศเขายังศึกษาธรรมะที่บ้านเรา

3. บุคคล 4 จำพวก

3.1 ผู้มีดมาแล้วมืดไป

บุคคลที่เกิดในตระกูลต่ำ ขาดงาน ขาดเงิน ลำบาก ผิดเคื่องอย่างมากในการหาเลี้ยงชีพ มีปัจจัย 4 อย่างหาย เช่นมีอาหารและน้ำน้อย มีเครื่องนุ่งห่มเก่า ร่างกายมอซอ หม่นหมอง หรือมีร่างกายไม่สมบูรณ์ บำ ไข้ บอด หนาว หาทึบร้อนที่อยู่อาศัย ยารักษาโรคไม่ค่อยได้ และเขากับประพฤติดุจจริตทางกาย วาจา ใจ เมื่อตายไปย่อมเข้าถึงทุคติอบาย

3.2 ผู้มีดมาแล้วสว่างไป

บุคคลที่เกิดในตระกูลต่ำ ผิวพรรณหยาบ ฯลฯ แต่เขาเป็นคนมีศรัทธา ไม่มีความตระหนี่ เป็นคนที่มีความดำริประเสริฐ มีใจไม่ฟุ้งซ่าน ย่อมให้ทาน ย่อมอุทิศสมณะชีพราหมณ์ หรือชนิกอื่นๆ ย่อมสำนึกในกิริยามารยาทเรียบร้อย ไม่ห้ามคนที่กำลังจะให้ทาน เมื่อตายไปย่อมเข้าถึงสุคติ โลกสวรรค์

3.3 ผู้สว่างมาแล้วมืดไป

เป็นบุคคลผู้อุบัติเกิดในตระกูลสูง เป็นคนมั่งคั่งมั่งมี โภคสมบัติมาก เป็นผู้มียปัจจัย 4 อันปราณีต ทั้งเป็นคนที่มีรูปร่างสมส่วน สะสวย งดงาม ผิวพรรณดูน่าชม แต่กลับเป็นคนไม่มีศรัทธา ตระหนี่ ไม่มีความเอื้อเฟื้อ กรุณา อาหาร มีใจหยาบช้า มักขี้โกรธ ย่อมด่า ย่อมบริภาษบุคคลต่างๆ ไม่เว้นแม้กระทั่งบิดามารดา สมณชีพราหมณ์ ย่อมห้ามคนที่กำลังให้โภชนาหารแก่คนที่ขอ เมื่อตายไปย่อมเข้าถึงทุคติอบาย

3.4 ผู้สว่างมาแล้วสว่างไป

เป็นบุคคลที่อุบัติเกิดในตระกูลสูง มีผิวพรรณงาม และเขาย่อมประพฤติสุจริตทางกาย วาจา ใจ เมื่อตายไปย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์
